

Postacademische opleiding

Landbouwgrondstoffen en -markten: internationale handel en beleid

Wetenschappelijke coördinatie

Prof. dr. ir. Guido Van Huylenbroeck

Prof. dr. ir. Jeroen Buysse

Vakgroep Landbouweconomie, Universiteit Gent

Module 1: Internationale handel en beleidsvorming: theoretische inzichten

8, 22 en 29 november, 6 en 13 december 2011

Module 2: Internationaal handelsbeleid in landbouwgrondstoffen

17, 24 en 31 januari en 7 februari 2012

Module 3: Impact van internationale handel en beleid

14 en 28 februari, 6 en 13 maart 2012

Module 4: Flankerend EU-beleid

20 en 27 maart, 17 en 24 april 2012

inleiding

VORMENDE WAARDE

De grondstoffen- en voedselmarkten zijn aan grote veranderingen onderhevig. Door globalisatie en de afbouw van bescherming van de markten in Europa en in andere delen van de wereld zijn de landbouwgrondstoffenmarkten veel meer onvoorspelbaar en volatiel geworden. Hierdoor groeit de noodzaak aan meer inzicht in de krachten en factoren die spelen op deze wereldmarkt. Prijzen in Vlaanderen en Europa worden immers al lang niet meer gevormd op het plaatselijk niveau, maar zijn het gevolg van posities ingenomen op de wereldmarkt. Verder is meer dan ooit de vraag aan de orde in welke mate het internationaal en EU-beleid hierop nog invloed heeft en hoe dit beleid er in de toekomst zal uitzien. Daarbij moeten we niet alleen naar handelsbeleid kijken, maar ook naar de rechtstreekse invloed van beleidsmaatregelen op deze markten. Voorbeelden van deze maatregelen zijn: het geven van taksvrijstellingen, het opleggen van mengverplichting voor biobrandstoffen, een verbod uitvaardigen op het gebruik van beendermeel, het vastleggen van regels met betrekking tot co-existentie van GMO gewassen of met betrekking tot het gebruik van industriële suiker. Ook subsidieregelingen voor marktinterventie in groenten en fruit via veilingen of telersverenigingen zullen de markt beïnvloeden.

De voorgestelde cursus is daarom bedoeld voor mensen uit industrie, handel en beleid die inzicht in deze materie willen verwerven. Op het einde van de cursus moeten deelnemers niet alleen in staat zijn om de volatiliteit van prijzen in de grondstoffenmarkten te begrijpen en te verklaren, maar hebben zij ook up-to-date kennis over het specifieke WTO, Europees en VS-beleid ter zake, over de krachten die spelen op de belangrijkste landbouwgrondstoffenmarkten

en hoe deze zich vertalen op de Europese en regionale markt. Tevens wordt ook aandacht besteed aan mogelijke instrumenten om zich tegen marktschommelingen in te dekken en om ingenomen posities op deze markten te beschermen.

Verder wordt ingegaan op het specifieke EU-beleid en welke hervormingen er ter zake in de nabije toekomst mogen worden verwacht. Dit beleid kan niet los worden gezien van een aantal recente evoluties zoals de toenemende aandacht voor kwaliteit, milieu en de zorg over het gebruik van nieuwe technologieën, in het bijzonder met betrekking tot genetische modificatie. Hoe deze elementen ingrijpen op de handelsstromen in landbouwgrondstoffen en hoe het beleid hiermee omgaat, zijn dan ook belangrijke aspecten in het laatste deel van de cursus.

De bekomen inzichten moeten cursisten in staat stellen om posities in deze grondstoffenmarkten in te nemen, prijsbewegingen op deze markten te volgen of het beleid ter zake vorm te geven of te beïnvloeden.

DOELPUBLIEK

De cursus richt zich naar allen uit het bedrijfsleven, overheid en andere instellingen die professioneel te maken hebben met deze grondstoffenmarkten of die uit interesse meer inzicht willen verwerven in de wereldhandel van landbouwgrondstoffen en in het beleid hieromtrent. Diepgaande kennis van economie is niet vereist, maar wel enige notie over prijsvorming, vraag en aanbod.

GETUIGSCHRIFT VAN PERMANENTE VORMING VAN DE UNIVERSITEIT GENT

Dit programma is een onderdeel van de Permanente Vorming van de Universiteit Gent. De aanwezigheid tijdens de sessies en de evaluatie aan het einde van de opleiding bepalen of de deelnemer slaagt. Concreet zal elke deelnemer die alle modules volgt en hiervoor met succes een examen aflegt, een getuigschrift van postacademische opleiding van de Universiteit Gent ontvangen. Het examen zal bestaan uit een reeks korte inzichtvragen die mits aanwezigheid in de lessen met succes kunnen worden beantwoord.

Studiegetuigschriften zijn een persoonlijke verdienste: deelnemers die een getuigschrift ambiëren kunnen zich niet laten vervangen, anderen wel.

programma

Module 1: Internationale handel en beleidsvorming: theoretische inzichten

De eerste module geeft een overzicht van de verschillende theorieën, methodes en concepten die belangrijk zijn voor de handel en het beleid van landbouwgrondstoffen. Hierbij komen de modellen rond de werking van markten in landbouwgrondstoffen als eerste aan bod, alsook deze die de invloed van beleid op de prijsvorming op deze markten behandelen. Daarbij wordt uitgelegd hoe zowel maatregelen aan de grens (importtaksen en exportsubsidies of andere beschermende maatregelen) als maatregelen in een land om de productie te ondersteunen, impact zullen hebben op de prijzen op de wereldmarkt. Tevens wordt uitgelegd welke gevolgen dit heeft op de positie van producenten, consumenten en belastingbetalers en op de handelspositie van landen.

Verder wordt er een overzicht gegeven van de modellen die worden gebruikt voor de analyse van handel en beleid zodat deelnemers over de nodige achtergrond beschikken om gepubliceerde analyses kritisch te beoordelen.

Ook de mechanismen op het internationaal niveau en meer bepaald in de wereldhandelsorganisatie (WTO) en de EU komen aan bod, evenals de relatie tussen beiden.

Tot slot wordt ingegaan op de plaats die de landbouw inneemt in de WTO onderhandelingen, welke akkoorden er werden afgesloten en wat er momenteel op tafel ligt. Hierbij wordt ook ingegaan op de impact ervan op de handel in landbouwgrondstoffen.

- Sessie 1:** Inleiding op handels- en welvaarttheorie
- Sessie 2:** Internationale markten en impact van beleidsmaatregelen
- Sessie 3:** Overzicht van handelsmodellen en analysemethoden
- Sessie 4:** Besluitvormingsmechanismen in WTO en EU
- Sessie 5:** Landbouw in WTO

Lesgevers: J. Buysse, L. Dries, J. Orbie, G. Van Huylenbroeck en H. Vos

Data: 8, 22 en 29 november, 6 en 13 december 2011

Module 2: Internationaal handelsbeleid in landbouwgrondstoffen

Module 2 behandelt de actuele toestand en ontwikkelingen van de wereldmarkten van landbouwgrondstoffen. Eerst worden de ontwikkelingen vanuit internationaal perspectief bekeken. Daarna wordt er dieper ingegaan op de belangrijke rol die handel speelt in de economische ontwikkeling en diens groei en op de politieke economie ter zake, m.a.w. men zal inzicht krijgen in de achterliggende redenen van beleidsmakers om een bepaald beleid te voeren.

In de voorlaatste sessie worden de visie en de praktische uitwerking van het landbouw- en handelsbeleid van de EU en de VS vergeleken. Tot slot wordt ook ingegaan op de werking van grondstoffenmarkten, termijnmarkten en de koppeling aan financiële instrumenten.

Het doel van deze module is een algemeen overzicht te hebben van de situatie van landbouwhandelsbeleid zonder in detail te gaan op verschillende producten.

- Sessie 1:** De toestand van de wereldmarkten
- Sessie 2:** Invloed van handel op economische groei en ontwikkeling
- Sessie 3:** De positie van de VS en de EU in de wereldhandel van landbouwgrondstoffen
- Sessie 4:** Speculatie en termijnmarkten om posities op grondstoffenmarkten te beschermen

Lesgevers: T. Haniotis, J. Pennings, Y. Polet, J. Swinnen, E. Tollens en H. van Meijl

Data: 17, 24 en 31 januari en 7 februari 2012

De lessen worden ondersteund door het handboek 'EU policy for agriculture, food and rural areas' van A. Oskam, G. Meester en H. Silvis, 2^e editie (44,00 € excl. BTW). Dit handboek is optioneel en zit niet in de deelnemingsprijs inbegrepen.

programma

Module 3: Impact van internationale handel en beleid

Deze module bekijkt de impact van de internationale handel en het beleid op de verschillende deelsectoren in Europa met aandacht voor de specifieke regionale context. Hierbij worden volgende deelsectoren in detail behandeld: de melk- en vleessector als belangrijkste dierlijke productiesectoren met als belangrijkste kenmerk de gefragmenteerde markten en het groot aantal actoren; de graan- en veevoedersector waarbij concentratie in de wereldhandel veel groter is en de uitwisselbaarheid tussen eigen en geïmporteerde grondstoffen een aparte problematiek vormt; de suikersector met zijn specifiek EU-beleid ter afscherming van de eigen markt en de tuinbouw welke traditioneel een sector is met lage bescherming en met grote invloed van veilingen en telersverenigingen.

Als slot van deze module wordt ook ingegaan op de gevolgen van het gevoerde beleid voor de Europese en Vlaamse landbouw.

- Sessie 1:** Beleid rond productie en handel in melk- en vleesproducten
- Sessie 2:** Beleid rond productie en handel in granen en veevoerders
- Sessie 3:** Beleid rond productie en handel in suiker en tuinbouw
- Sessie 4:** Gevolgen van landbouw- en handelsbeleid voor de Europese en Vlaamse landbouw

Lesgevers: P. Appeltans, R. Debergh, Y. Dejaegher, R. Maillard, S. Nolte, J. Relaes, M. Rosiers en P. Verhelst

Data: 14 en 28 februari, 6 en 13 maart 2012

Slotevent: Toekomst van handelsbeleid in landbouwgrondstoffen

De lessenreeks wordt afgesloten met een proclamatiesessie en een debat over de toekomst van het handelsbeleid en de positie van de Europese landbouwsector. Details worden later bekend gemaakt.

Module 4: Flankerend EU-beleid

De landbouwproductie wordt steeds meer beïnvloed door randbepalingen uit verschillende beleidsdomeinen. De laatste module gaat dieper in op deze interacties en behandelt daarbij het inkomensbeleid als vervanging van het vroegere marktbeleid.

Vervolgens wordt ook het plattelandsbeleid en de relatie met grondstoffenproductie en handel bekeken. Het Europees milieubeleid wordt ook geanalyseerd met bijzondere aandacht voor het beleid rond genetisch gemodificeerde organismen.

Tot slot worden het voedselveiligheids- en kwaliteitsbeleid besproken en hun impact op de handel in landbouwproducten. Hierbij komt ook de invloed van non-tariff barrières aan bod.

- Sessie 1:** Toekomst van het Europees landbouwinkomens- en plattelandsbeleid
- Sessie 2:** Het EU-beleid met betrekking tot non-EU landen
- Sessie 3:** Europees milieu- en GMO-beleid inzake landbouwgrondstoffen
- Sessie 4:** Voedselveiligheids- en kwaliteitsbeleid en non-tariff barrières

Lesgevers: K. Dillen, M. Maertens, E. Tollens, J. Vandamme, W. Verbeke, H. Versteyleen en P. Wehrheim

Data: 20 en 27 maart, 17 en 24 april 2012

lesgevers

WETENSCHAPPELIJKE COÖRDINATIE

Prof. dr. ir. Guido van Huylenbroeck

Vakgroep Landbouweconomie,
Universiteit Gent

Prof. dr. ir. Jeroen Buysse

Vakgroep Landbouweconomie,
Universiteit Gent

LESGEVERS:

- > **Ir. Philippe Appeltans**, Algemeen secretaris, Verbond van Belgische Tuinbouwcoöperaties
- > **Prof. Jeroen Buysse**, Vakgroep Landbouweconomie, Universiteit Gent
- > **Ir. Renaat Debergh**, Afgevaardigd bestuurder, Belgische Confederatie Zuivelindustrie
- > **Ir. Yvan Dejaegher**, Directeur-generaal, BEMEFA
- > **Dr. Koen Dillen**, European Commission, JRC-IPTS
- > **Dr. Liesbeth Dries**, Leerstoelgroep Agrarische Economie en Plattelandsbeleid, Wageningen University & Research centre
- > **Dhr. Tassos Hamiotis**, Director Economic Analysis, Perspectives and Evaluations, Directorate-General for Agriculture and Rural Development, European Commission
- > **Prof. Miet Maertens**, Afdeling Landbouw- en Voedsel economie, K.U. Leuven
- > **Dhr. René Maillard**, Manager, VLAM vzw – Belgian Meat Office
- > **Dr. Stephan Nolte**, Vakgroep Landbouweconomie, Universiteit Gent
- > **Prof. Jan Orbie**, Vakgroep Politieke Wetenschappen, Universiteit Gent
- > **Prof. Joost M.E. Pennings**, Wageningen Universiteit (Marketing), Maastricht University (Finance), University of Illinois at Urbana-Champaign (Agricultural economics), Chairman FS-Innovators B.V.
- > **Ing. Yvan Polet**, Agricultural specialist, Foreign Agricultural Service, U.S. Department of Agriculture
- > **Prof. Joris Relaes**, Kabinetschef Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid, Kabinet Minister-President Kris Peeters
- > **Dhr. Marc Rosiers**, Directeur studiedienst en adviseur van het hoofdbestuur, Boerenbond
- > **Prof. Jo Swinnen**, Onderzoeksgroep Ontwikkelingseconomie, K.U. Leuven
- > **Prof. Eric Tollens**, Afdeling Landbouw- en Voedsel economie, K.U. Leuven
- > **ir. Joël Vandamme**, Directorate-general for Agriculture and Rural Development, European Commission
- > **dr. Hans van Meijl**, Landbouw Economisch Instituut, Wageningen University & Research Centre
- > **Prof. Guido Van Huylenbroeck**, Vakgroep Landbouweconomie, Universiteit Gent
- > **Prof. Wim Verbeke**, Vakgroep Landbouweconomie, Universiteit Gent
- > **ir. Pieter Verhelst**, Adviseur Europees en internationaal beleid, Boerenbond
- > **Ir. Herman Versteijlen**, Directeur landbouwmarkten, Commissie Europese Unie
- > **Prof. Hendrik Vos**, Vakgroep Politieke Wetenschappen, Universiteit Gent
- > **Dr. Peter Wehrheim**, Head of Unit, A2 – Climate Finance and Deforestation, European Commission

deelnemingsformulier

Inschrijven via www.ivpv.ugent.be/landbouw OF eventueel via dit formulier

- > terug te sturen naar: UGent IVPV – t.a.v. Els Van Lierde, Technologiepark 913, 9052 Zwijnaarde, België
- > terug te faxen naar: IVPV +32 9 264 56 05

Ik wens in te schrijven voor:

	Prijs
☐ Module 1: Internationale handel en beleidsvorming: theoretische inzichten	€ 750
☐ Module 2: Internationaal handelsbeleid in landbouwgrondstoffen	€ 600
☐ Module 3: Impact van internationale handel en beleid	€ 600
☐ Module 4: Flankerend EU-beleid	€ 600
☐ Alle modules	€ 2.040

Handboek

- "EU policy for agriculture, food and rural areas" van A. Oskam, G. Meester en H. Silvis, 2e editie: 44,00 € (excl. BTW) (optioneel)
- Informeer mij over andere opleidingen van het IVPV met als onderwerp:

Datum: _____

Handtekening: _____

Gelieve dit formulier ingevuld (in drukletters) en ondertekend terug te sturen.

Naam: _____

Voornaam: _____ M V

Privé-adres: Straat _____ Nr. _____ Bus _____

Postnr. _____ Gemeente _____

Telefoon: _____

Bedrijf: _____

Functie: _____

Adres bedrijf: Straat _____ Nr. _____ Bus _____

Postnr. _____ Gemeente _____

Telefoon: _____ Fax: _____

E-mail: _____

BTW nr.: _____

Factuur opmaken op naam van:

Bedrijf/instelling Privé-adres

inlichtingen

PRAKTISCHE INLICHTINGEN

Voor alle modules kan afzonderlijk ingeschreven worden. De lessen worden gegeven van 18u tot 21u30, in 2 delen, gescheiden door een broodjesmaaltijd.

De lessen worden gegeven aan de Universiteit Gent, Instituut voor Permanente Vorming, IVPV leszaal A, Gebouw Magnel, Technologiepark 904, 9052 Zwijnaarde.

DEELNEMINGSPRIJS

De deelnemingsprijs omvat lesgeld, cursusnota's, frisdranken, koffie en broodjes. Betaling geschiedt na ontvangst van de factuur. Alle facturen zijn contant betaalbaar dertig dagen na dagtekening. Alle vermelde bedragen zijn vrij van BTW.

	Prijs
Module 1: Internationale handel en beleidsvorming: theoretische inzichten	€ 750
Module 2: Internationaal handelsbeleid in landbouwgrondstoffen	€ 600
Module 3: Impact van internationale handel en beleid	€ 600
Module 4: Flankerend EU-beleid	€ 600
Alle modules	€ 2.040

Indien minstens één deelnemer van een bedrijf inschrijft voor de volledige opleiding, wordt voor alle bijkomende gelijktijdige inschrijvingen van hetzelfde bedrijf, per module of volledig pakket, een korting van 20% verleend. Facturatie geschiedt dan d.m.v. een gezamenlijke factuur.

Inschrijving gebeurt door terugzending van het aangehecht deelnemingsformulier of via de website (<http://www.ivpv.ugent.be/landbouw>).

ANNULERING

Bij annulering tot uiterlijk 1 week voor de cursus blijft 25% van de deelnemingsbijdrage verschuldigd. Bij latere annulering wordt het volledig bedrag aangerekend, wat dan wel recht geeft op alle documenten die aan de deelnemers ter beschikking werden gesteld tijdens de cursus. Vervanging van aangemelde personen is enkel mogelijk voor deelnemers die geen getuigschrift van postacademische opleiding beogen.

TAAL

De lessen worden in het Nederlands gegeven, behalve een les van module 2 (31 januari 2012) en een les van module 4 (17 april 2012). Deze worden in het Engels gedoceerd. Een goede kennis van het Engels is dus vereist.

HANDBOEK

De lessen worden ondersteund door het handboek 'EU policy for agriculture, food and rural areas' van A. Oskam, G. Meester en H. Silvis, 2^e editie (44,00 € excl. BTW). Dit handboek is optioneel en zit niet in de deelnemingsprijs inbegrepen.

OPLEIDINGSSCHEQUES

De Universiteit Gent is erkend als opleidingsverstrekker in het kader van de opleidingscheques van het Vlaams Gewest. Hierdoor kan u als werknemer besparen op de deelnemingsprijs van deze opleiding (<http://www.vdab.be/opleidingscheques>). Voor de werkgevers verwijzen we naar de KMO-portefeuille. U vindt meer info op www.kmo-portefeuille.be (gebruik autorisatiecode DV.0103 194).

DOCTORAATOPLEIDING

Deze opleiding komt in aanmerking voor de doctoraatsopleiding en is erkend door de Doctoral Schools van de UGent. De modaliteiten i.v.m. de Doctoral Schools worden meegedeeld op de IVPV-website.

VOOR BIJKOMENDE INLICHTINGEN

Alle informatie van deze opleiding is beschikbaar op: <http://www.ivpv.ugent.be/landbouw>

Universiteit Gent, Instituut voor Permanente Vorming
Els Van Lierde
Technologiepark 913
9052 Zwijnaarde, België
Tel: +32 9 264 55 82
Fax: +32 9 264 56 05
E-mail: ivpv@UGent.be

Indien u deze folder meerdere malen zou ontvangen, dan verzoeken wij u vriendelijk deze aan uw collega's te bezorgen en ons dit te melden via e-mail. Data onder voorbehoud van wijzigingen om onvoorziene omstandigheden.